

เทคนิคประดับกระจกบนรูปทรงที่แปรเปลี่ยน*

Traditional Decorated Glass Techniques on The Variation Form

นำชัย เฟื่องอารวณ (Numchai Fuengarvorn)**

ธงชัย ศรีสุขประเสริฐ (Thongchai Srisukprasert)***

ปัญญา วิจินธนสาร (Panya Vijintanasarn)****

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ “เทคนิคประดับกระจกบนรูปทรงที่แปรเปลี่ยน” มีจุดประสงค์ของการสร้างสรรค์เพื่อแสดงออกถึงทัศนคติที่ตีความจากความแปรเปลี่ยนที่อุปลักษณะทั้งทางรูปลักษณ์และความรู้สึก ซึ่งมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากความแปรเปลี่ยนในรูปลักษณ์ของสรรพสิ่ง อันมาจากความไม่เที่ยงแท้ โดยอยู่ภายใต้กฎของไตรลักษณ์หรือสามัญลักษณ์ อันได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากความไม่เที่ยงแท้ก่อให้เกิดทุกขเวทนาความสลดสังเวช ความน่าสะพรึงกลัว สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็นสิ่งน่ารังเกียจทางความรู้สึกที่ผู้คนไม่อยากจะสัมผัส ข้าพเจ้าจึงได้นำรูปทรงที่แปรเปลี่ยนของซากสังขารจากวัตถุทางสังคมอันเกิดจากโศกนาฏกรรมของมนุษย์ที่มีลักษณะแสดงถึงความอุปลักษณะทั้งทางรูปลักษณ์และความรู้สึก มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะรูปแบบประติมากรรมสื่อผสม ด้วยเทคนิคประดับกระจกแบบประเพณีไทย เพื่อแสดงความงามที่มาจากสิ่งแสดงความไม่เที่ยงแท้ และการปรุงแต่งบนรูปทรงที่อุปลักษณะ ผสมผสานเชื่อมโยงไปสู่คติธรรมทางพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ : เทคนิคประดับกระจกบนรูปทรงที่แปรเปลี่ยน

* เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย

** นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Email : vabisabiart@gmail.com

M.D. student of Master of Fine Arts Program in Visual Arts, Silpakorn University.

*** อาจารย์ที่ปรึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Thesis Advisor Thongchai Srisukprasert Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University

Email : thongchaisrisukprasert@gmail.com,

**** อาจารย์ที่ปรึกษา คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Thesis Advisor Panya Vijintanasarn Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts, Silpakorn University

Abstract

The dissertation aims to provide creativity in art of expressing a good buddhistic attitude called ‘change’, In the dissertation ‘change’ is both emotional and bodily deterioration that caused by a truth called “impermanency of things”. This is in accordance with buddhistic philosophy called ‘Three common characteristics’ (anicca dukkha and anatta). In this dissertation, the concept of deterioration, which is a kind of impermanency and could cause pitifulness and fear, is deployed to create mirror-decorated mixed media sculpture in ‘scrap material’ theme . This kind of art theme could cause sharply tragic emotion that further enlighten people to higher buddhistic philosophy of things’ impermanency.

Keyword : Traditional Decorated Glass Techniques on The Variation Form

บทนำ

เทคนิคประดับกระจกหรืองานประดับกระจก เป็นงานประณีตศิลป์แบบประเพณีไทยที่ใช้ตกแต่งสิ่งอุปโลกให้เกิดความงามสมบูรณ์บนผิวภายนอก โดยการประดับกระจกนั้นใช้วัสดุกระจกสีที่มีลักษณะพิเศษ คือ มีความมันวาวเลื่อมพรายสะท้อนแสงมาตัดแบ่งแต่งเป็นชั้นเล็กชั้นน้อย ประดับเป็นลวดลายตามอุดมคติในหลากหลายรูปแบบ ซึ่งงานประดับกระจกนั้นมีเอกลักษณ์เป็นทัศนธาตุทางศิลปะที่แสดงออกถึงความเคลื่อนไหว แปรเปลี่ยนไปตามสภาพของสิ่งที่พึงประดับ ใช้สร้างสรรค์ตามทัศนคติและอุดมคติด้วยจุดประสงค์ต่างๆ รวมไปถึงคตินิยมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และความเจริญทางสังคม เช่น งานพุทธศิลป์ งานประณีตศิลป์ หรือศิลปวัตถุ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับนัยยะและบริบทของการนำเทคนิคมาใช้ในการสร้างสรรค์ความงาม เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่หรือทดแทนความเสื่อมโทรมทางวัตถุและจิตใจ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกาลเวลาที่แปรเปลี่ยนสภาพสังคมและศิลปวัฒนธรรม เทคนิคประดับกระจกนี้ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์เพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของสิ่งเดิมที่หม่นหมอง ให้มีความงดงามและมีชีวิตชีวามากขึ้น ตามจุดประสงค์ของการสร้างสรรค์ทางศิลปะทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นงานฝีมือแบบช่างหรืองานสร้างสรรค์สมัยใหม่ รูปลักษณ์ที่แปรเปลี่ยนของสรรพสิ่ง และสิ่งที่เกี่ยวข้องทางภาพลักษณ์ที่เสื่อมโทรมทางสังคม มาจากความไม่เที่ยงแท้ เมื่อผ่านกาลเวลาหรือผ่านเหตุการณ์รุนแรง จึงเกิดรูปลักษณ์ใหม่ ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นอาจก่อเกิด ทุกขเวทนา ความสลดสังเวช ความน่าสะพรึงกลัว สิ่งเหล่านี้กลายเป็นความน่ารังเกียจทางความรู้สึกที่ผู้คนไม่อยากจะสัมผัส จึงปฏิเสธที่จะยอมรับ พยายามดิ้นรนหาทางออกเพื่อหลีกเลี่ยงจากภาพความสะเทือนใจ และพยายามแสวงหา ขวนขวายต่อเติมความสวยงาม ความสมบูรณ์แบบของชีวิตให้กลับคืนมา ดังนั้น รูปลักษณ์ที่สะเทือนใจทั้งหลายเหล่านี้ปรากฏให้เห็นชัดใน

แต่ละช่วงชีวิตของมนุษย์อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และสร้างความทุกข์ให้กับชีวิตอย่างไม่มีวันจบสิ้น ความเป็นธรรมดาของสามัญลักษณะ หรือกฎธรรมดาของสรรพสิ่งทั้งปวง อันได้แก่ อนิจจังลักษณะ คือ ความไม่เที่ยง หมายถึง ทุกสิ่งในโลกย่อมมีการแปรเปลี่ยนไปเป็นธรรมดา ทุกขลักษณะ คือ ความเป็นทุกข์ หมายถึง มีความบีบคั้นด้วยอำนาจของธรรมชาติ ทำให้ทุกสิ่งไม่สามารถทนอยู่ในสภาพเดิมได้ และ อนัตตลักษณะ คือ ความไม่มีตัวตน หมายถึง ความที่ทุกสิ่งไม่สามารถบังคับบัญชาให้เป็นไปตามต้องการได้¹ จึงเป็นเสมือนบทเรียนของชีวิต เพื่อนำเข้าสู่การระลึกถึงความจริงอันเป็นสัจธรรม ฉะนั้น สติและปัญญา จึงมีอิทธิพลต่อการชี้นำแนวทางที่ถูกต้องสำหรับมนุษย์ และเป็นสิ่งอธิบายความหมายแห่งชีวิตได้ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือผ่านสภาวะที่โหดร้ายอันยากที่จะยอมรับได้สติ² จึงมีบทบาทต่อแนวทางการดำเนินชีวิต เพราะสติคือความระลึกรู้ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญญาและเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังเป็นสิ่งพิจารณาให้เห็นถึงความจริงอันสูงสุด และพระสัทธรรมที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบ บัญญัติหลักธรรมคำสอนให้แก่มนุษย์ได้ศึกษา เพื่อทำความเข้าใจ ค้นหาแนวทางต่างๆ ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ การระลึกถึงสติ ถือว่าเป็นวิธีการหรือแนวทางที่กลมกลืนจิตใจไม่ให้ตกอยู่ในอำนาจของความประมาท ด้วยการระลึกรู้ต่ออายตนะ³ต่างๆ ในกายสังขารอันเสื่อมโทรม เช่น ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นต้น ผู้ที่ประมาทต่อการดำเนินชีวิตโดยปราศจากสติและปัญญานั้นเปรียบได้ดังคนเกิดมาแม้มีชีวิตแต่ล้มตาย หลงตาย เพราะไม่สามารถหยั่งรู้ถึงปัญญาในการดับความทุกข์เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จนนำไปสู่ความล้มเหลวของการดำรงความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนเชื่อมโยงที่ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่อัปลักษณ์ ทั้งทางรูปลักษณ์ภายนอกของสังขารหรือภาพลักษณ์ทางสังคม และรูปลักษณ์ภายในใจ อันนำไปสู่การปฏิเสธยอมรับต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้น สติ จึงมีความสำคัญในการสร้างทัศนคติที่ดีงามต่อการดำรงชีวิต เพื่อเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดในการมองความจริงหรือสิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นในชีวิต ทั้งร่างกายและจิตใจ จนนำไปสู่การแสวงหาความเจริญทางด้านจิตใจและนำไปสู่ความสุขที่แท้จริง

ด้วยเหตุนี้เอง ข้าพเจ้าจึงต้องการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไทยร่วมสมัย จากความจริงที่เกิดขึ้นในชีวิตมนุษย์และทัศนคติที่ดีงาม ต่อความแปรเปลี่ยนที่อัปลักษณ์ทั้ง ทางรูปลักษณ์และทางความรู้สึก ด้วยทัศนธาตุทางศิลปะและสิ่งแสดงความไม่ยั่งยืนที่มาจากซากวัตถุอันเกิดจากโศกนาฏกรรม⁴ ของมนุษย์

¹ สารานุกรมเสรี, ความหมายของไตรลักษณ์, เข้าถึงเมื่อ 18 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้จาก:

<https://th.wikipedia.org/wiki/ไตรลักษณ์>

² อภิชาตธรรม ๑๙/๑, ความหมายของสติ, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2560, เข้าถึงได้จาก:

<http://www.nkgen.com/sti.htm>

³ ราชบัณฑิตยสถาน, ความหมายของอายตนะ, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้จาก:

dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/อายตนะ

⁴ ราชบัณฑิตยสถาน, ความหมายของโศกนาฏกรรม, เข้าถึงเมื่อ 18 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้จาก:

dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/โศกนาฏกรรม

เชื่อมโยงไปสู่คติธรรมในพระพุทธศาสนา เพื่อระลึกถึงสติและปัญญาที่มีความหมายละเอียดลึกซึ้ง พร้อมทั้งเผยให้เห็นความจริงและความงามจากผลงานสร้างสรรค์ศิลปะด้วยเทคนิคประดักประเจ๊กแบบประเพณีไทย เพื่อต้องการแสดงความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และนัยยะทางธรรมะ ออกมาเป็นผลงานศิลปะไทยร่วมสมัย ในรูปแบบประติมากรรมสื่อผสม

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ต้องการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ศิลปะไทยร่วมสมัย ตามทัศนคติส่วนตัว แสดงออกในรูปแบบของศิลปะร่วมสมัย แนวประติมากรรมสื่อผสม โดยพัฒนาทั้งเชิงเนื้อหาและเชิงความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งเชิงเทคนิควิธีการในการแสดงออก ด้วยเทคนิคการประดักประเจ๊กแบบประเพณีไทย
2. ต้องการทดลองค้นคว้าหาความเป็นไปได้ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ตามคติและแบบแผนของงานช่างประดักประเจ๊ก ซึ่งเป็นงานประณีตศิลป์แขนงหนึ่งของไทย รวมถึงการแสดงออกทางศิลปะในเชิงลึก ตามเนื้อหาสาระต่างๆที่ต้องการนำเสนอ
3. ต้องการแสดงออกถึงเนื้อหาสาระ ที่ปรากฏให้เห็นชัดในผลงานที่สร้างสรรค์ ด้วยซากสังขารจากวัตถุทางสังคม โดยอธิบายความหมายในเรื่องไตรลักษณ์ ที่แสดงออกถึงความงามและความจริงแห่งชีวิตอันเป็นสัจธรรม มุ่งเน้นให้ผู้คนเห็นความไม่เที่ยงแท้ และมองเห็นทัศนคติอันดีงามของศิลปะประเพณีที่สร้างสรรค์ขึ้นตามทัศนคติส่วนตัว รวมถึงการดำรงชีวิตด้วยความงามของการสร้างสรรค์ เป็นส่วนชี้นำเพื่อแสดงให้เห็นหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ สามารถสร้างความสะท้อนอารมณ์ให้กับผู้ชื่นชมผลงานศิลปะ ตลอดจนผู้ศึกษาแนวทางการทำงานศิลปะทุกแขนง และมีการตระหนักในเนื้อหาสาระที่ต้องการนำเสนอเรื่อง ไตรลักษณ์ ผลงานจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาจิตใจของมนุษย์ได้ หากแสดงออกและสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่
2. ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ มีความเป็นไปได้ที่จะแสดงออกถึงสาระสำคัญของเนื้อหาด้วยทัศนคติที่เป็นด้านบวก หรือเสริมสร้างจิตใจไปในทิศทางที่ดี โดยลดความหดหู่ ความน่าสะพรึงกลัวของรูปลักษณ์จากซากวัตถุทางสังคม รวมทั้งช่วยทำลายและลดความอับลักษณะทางความรู้สึกที่มีต่อซากวัตถุลง ด้วยความงามของเทคนิคการสร้างสรรค์ทางศิลปะไทย และอุดมคติทางศิลปะประเพณี ซึ่งเทคนิคที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงาน คือ เทคนิคประดักประเจ๊กแบบประเพณีไทย

3. ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้ ได้มีการพัฒนารูปแบบของการสร้างสรรค์อย่างสูงสุด ในรูปแบบของศิลปะร่วมสมัย โดยใช้แนวทางการสร้างสรรค์จากทัศนคติ คติความเชื่อ และแบบแผนของช่างประดักประจก รวมถึงการคิดค้นและวิเคราะห์แนวทางการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคประดักประจกแบบประเพณีไทย ขึ้นมาใหม่ ตามอัตลักษณ์ของตนเอง เป็นโครงสร้างสำคัญของการสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาสาระที่ใช้ในการแสดงออก เนื้อหาสำคัญของการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ศิลปะชิ้นนี้ คือ เรื่องไตรลักษณ์ สามัญลักษณะ อันได้แก่ อนิจจัง คือ ความไม่เที่ยง ทุกขัง คือ ความทุกข์ อนัตตา คือ ความไม่ใช่ตัวตน โดยเนื้อหาแสดงให้เห็นอยู่ในความเป็นมาของวัตถุ ที่แสดงความเปลี่ยนแปลงและแสดงความเป็นลักษณะที่ปรากฏอยู่บนรูปลักษณ์ภายนอก ซึ่งผลงานชิ้นนี้ต้องการบอกเล่าในเนื้อหาสาระสำคัญที่น่าเสนอที่แสดง ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ด้วยการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะแสดงออกซึ่งทัศนคติ อุดมคติของข้าพเจ้า รวมไปถึงอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อวัตถุที่อับลักษณ์เหล่านี้ เพื่อเป็นส่วนเติมเต็มความสมบูรณ์ และสร้างสรรค์รูปลักษณ์ที่ปรากฏอารมณ์ความรู้สึกที่หดหู่ น่าสะพรึงกลัว ให้เปลี่ยนไปในทิศทางที่เจริญจิตใจ และเชื่อเชิญให้เห็นเนื้อหาสาระที่แสดงความงามของสังขารอย่างบริบูรณ์

2. ขอบเขตของการแสดงออกในรูปแบบศิลปะไทยร่วมสมัย แนวประติมากรรมสื่อผสม ประเด็นสำคัญของการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ศิลปะชิ้นนี้ รูปแบบของการสร้างสรรค์มาจากการค้นหาและคัดเลือกใช้วัตถุที่แสดงความเป็นซาก โดยสามารถแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่สะเทือนใจด้วยรูปทรงที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ รวมไปถึงคุณสมบัติเฉพาะของวัตถุที่มีความบิดเบี้ยวของรูปทรง ซึ่งเปลี่ยนรูปลักษณ์จากลักษณะเดิมของวัตถุที่มีหน้าที่การใช้งานทางสังคม เป็นรูปทรงที่แสดงออกถึงความแหลกสลายด้วยเหตุการณ์อันเกิดจากอุบัติเหตุ ที่มีการกระทบกันของวัตถุอย่างรุนแรง จนรูปทรงแปรเปลี่ยนไม่เหลือความเป็นรูปทรงเดิมของวัตถุ และแสดงให้เห็นความดั้งเดิมของวัตถุน้อยที่สุด ความชัดเจนของรูปทรงที่น่าเสนอซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปนี้ เป็นส่วนชี้แนะและอธิบายให้เห็นถึงความหมดสิ้นสถานะของวัตถุที่มาจากกระบวนการทางสังคม ที่เคยเอื้อประโยชน์ให้กับชีวิตมนุษย์ เพื่อนำเป็นสื่อในการแสดงออกและสร้างสรรค์ผลงาน ตามขอบเขตของเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้

ด้วยรูปทรงที่แสดงออกถึงความแปรเปลี่ยน ผลงานสร้างสรรค์สามารถแสดงเนื้อหาสาระ และสร้างรูปแบบของการสร้างสรรค์ โดยอาศัยธรรมชาติของรูปทรงและพื้นผิวของวัตถุที่มีอยู่แล้วซึ่งประกอบกับความลงตัวของวัสดุและเทคนิคประดักประจก ผสมผสานเป็นส่วนเสริมที่ช่วยสร้างแรงปะทะทางทัศนธาตุร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลงานที่สร้างความสะเทือนใจและสร้างบริบทที่มีความแปลกใหม่ ในรูปแบบศิลปะสื่อผสมออกมาได้อย่างน่าสนใจ

3. ขอบเขตของเทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์ เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์นั้น เป็นเทคนิคในงานประณีตศิลป์ คือ เทคนิคประดับกระจกแบบประเพณีไทยโดยแนวความคิดหลักของการสร้างสรรค์ คือ เป็นการสร้างสรรค์รูปลักษณะให้กับซากวัตถุที่อัปลักษณ์ขึ้นมาใหม่ ซึ่งยังคงใช้สิ่งที่เด่นชัดของเทคนิคประดับกระจก คือการใช้ความหมายของการประดับรวมถึงการใช้สามเหลี่ยมและเส้นเป็นส่วนสร้างความสมบูรณ์ให้กับผลงาน ตลอดจนนำลักษณะรูปแบบของการประดับกระจกบางลักษณะ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดลักษณะเพลุ่มเป็นเหลี่ยมสัน เพื่อให้เกิดผลในเชิงทัศนธาตุที่มีลักษณะเกิดแสงและเงา ในการสะท้อนแสงที่มากกระทบ โดยเน้นเพื่อให้เกิดความมีชีวิตด้วยน้ำหนักแสงเงาของกระจกที่ประดับห่อหุ้มผิวภายนอกของรูปทรงและเพิ่มความกลมกลืนให้กับวัตถุ การนำลักษณะของทัศนธาตุที่มีอยู่ในเทคนิคประดับกระจกแบบดั้งเดิมมาใช้ในการสร้างสรรค์นั้น เป็นการแสดงออกถึงความประเพณีของเทคนิคประดับกระจก และทำให้เสน่ห์ของงานประดับกระจกยังคงอยู่ ทั้งนี้ก็เพราะลักษณะความเป็นประเพณีแบบดั้งเดิมนั้นมีเอกลักษณ์เฉพาะที่ยากในการเลียนแบบ เป็นความรู้ที่สืบทอดกันเฉพาะกลุ่มช่างทำงานประณีตศิลป์และงานช่างสิบหมู่ อีกทั้งยังเป็นส่วนเสริมในการอธิบายเนื้อหาสาระของวัตถุที่ต้องการประดับได้อย่างชัดเจนอีกด้วย

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าหาความแปลกใหม่ของงานประดับกระจก โดยนำมาสร้างความหมายใหม่ในรูปแบบของผลงานด้านทัศนศิลป์ ตลอดจนศึกษาจากการทดลองสร้างสรรค์ผลงานตามความเข้าใจและทัศนคติส่วนตัว
2. ศึกษาค้นคว้าหาความหมายในตัววัตถุและความหมายในลักษณะของการประดับกระจก เพื่อหาเหตุผลของการสร้างสรรค์ว่า เพราะเหตุใด เทคนิคประดับกระจกซึ่งเป็นเทคนิคที่แสดงออกถึงความประณีตศิลป์ไทย จึงมีความเหมาะสมกับซากวัตถุที่ไร้ซึ่งความงดงามและมีความอัปลักษณ์ตามอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของคนในสังคม
3. ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ไตรลักษณ์ สามัญลักษณ์ การประดับปรุงแต่งและสังขาร รวมไปถึงเรื่องอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื้อหาสาระที่น่าเสนอ เช่น อิทธิพลต่างๆที่มีส่วนกำหนดขอบเขตของการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อต้องการหาความหมายของเนื้อหาและลักษณะที่แสดงส่วนเชื่อมโยงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสิ่งอัปลักษณ์ ซึ่งแสดงความเป็นซากและแสดงความไม่เที่ยงแท้
4. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนา ที่สืบทอดเป็นประเพณีปฏิบัติกันมาในทุกเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันกับการสร้างสรรค์ความงามให้กับซากวัตถุ เพื่อเป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูต่อบุคคลต่อทุกสรรพสิ่งและผู้มีพระคุณ อีกทั้งยังเป็นการสร้างสรรค์จิตวิญญาณของตนเองให้มีความอบอุ่นต่อทุกสรรพสิ่ง เพื่อเรียนรู้ในหลักสัจธรรมของธรรมชาติที่มีส่วนสัมพันธ์กัน โดยประเด็นสำคัญของเหตุผลในข้อนี้คือ เป็นการขออนุญาตต่อดวงจิตวิญญาณที่สถิตย์อยู่ในวัตถุซากปรักหักพังที่ประสบ

โศกนาฏกรรมที่เลวร้าย อันแสดงให้เห็นถึงสัญลักษณ์แห่งความตาย ซึ่งในทางการศึกษานั้น สัญลักษณ์นี้คือมรณานุสติ ที่เปรียบเสมือนอาจารย์ใหญ่ที่มอบความรู้ให้ได้ศึกษา และเป็นการขออนุญาตจากบรมครูช่างระดับกระจกในการนำเทคนิคในทางศิลปะไทยอันทรงคุณค่า มาแปรเปลี่ยนบริบทของการสร้างสรรค์ที่ผิดแปลกไปจากเดิมที่เคยสร้างสรรค์ผลงานเพื่อพุทธศิลป์ขึ้นมาใหม่ ด้วยวิธีปฏิบัติทางคติพราหมณ์และภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันเป็นประเพณีมาแต่ดั้งเดิม เพื่อให้เกิดความถูกต้องตามคตินิยมและประเพณีของคนไทยสมัยก่อน อันสืบเนื่องมาจากหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา

5. ศึกษาหารูปแบบและวิธีการใหม่ๆที่ใช้ในงานเทคนิคระดับกระจกแบบประเพณีไทย ตัวอย่างเช่น การค้นหาวลวลลายหรือรูปแบบอื่นๆที่ให้ผลเชิงทัศนธาตุได้ดี เป็นต้น รวมไปถึงศึกษาวิธีการสร้างสรรค์ตามแบบแผนของงานระดับกระจกแบบประเพณี ในลักษณะที่เน้นการให้พลังทางศิลปะและผลทางทัศนธาตุเป็นหลัก โดยได้รับอิทธิพลแนวทางการสร้างสรรค์และแนวความคิดจากบรมครูช่างระดับกระจก ทั้งนี้ เพื่อเป็นการค้นหาความแปลกใหม่ในผลงาน อีกทั้งเป็นการซึมซับแนวคิดและอุดมคติต่างๆที่มีในงานเทคนิคระดับกระจก

6. ศึกษาผลที่ได้รับระหว่างการทำงานและภายหลังการสร้างสรรค์ผลงานเสร็จสิ้นเรียบร้อยจากผลงานวิทยานิพนธ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นอย่างละเอียด ทั้งเชิงเนื้อหาสาระ เชิงความคิด และเชิงการแสดงออกทางทัศนศิลป์ ทั้งนี้ เพื่อต้องการค้นหาผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน โดยนำความรู้ที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนาการทำงานสร้างสรรค์ศิลปะร่วมสมัย ตามทัศนคติส่วนตัว อีกทั้ง ยังเป็นการนำแนวทางของการทำงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ ไปค้นหา พัฒนา และสร้างบริบททางศิลปะที่มีความแปลกใหม่ต่อไปในอนาคต

ขั้นตอนของการวิจัย

1. ค้นหาวัตถุที่นำมาทำงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ศิลปะ จากแหล่งขายวัตถุากรถที่ให้อารมณ์ความหดหู่และความสะเทือนใจตามเนื้อหาสาระที่ต้องการนำเสนอ ในแหล่งขายซากกรถที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ รวมไปถึงดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่มีแหล่งวัตถุที่ต้องการนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน ด้วยการบันทึกเป็นภาพถ่ายและจดบันทึกอย่างละเอียด พร้อมทั้งดำเนินการซื้อขายและเคลื่อนย้ายซากวัตถุเพื่อเตรียมดำเนินการสร้างสรรค์

2. ดำเนินการทำงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ศิลปะ ด้วยการวางแผนและสร้างกระบวนการจัดการต่อการทำงานสร้างสรรค์อย่างมีขั้นตอน พร้อมทั้งสังเกตปัญหา แก้ไขปัญหา ในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานเป็นไปตามกรอบและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญของการสร้างสรรค์

3. วิจัยผลงานระหว่างการทำงาน ด้วยการจดบันทึก สร้างภาพร่าง และสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์ผู้ติดตามผลงานวิจัย ผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางด้านเทคนิคระดับกระจกแบบประเพณีไทย รวมทั้งศึกษาผลงานระดับกระจกจากแหล่งศิลปกรรมไทย และบุคคลทั่วไป ตลอดจน

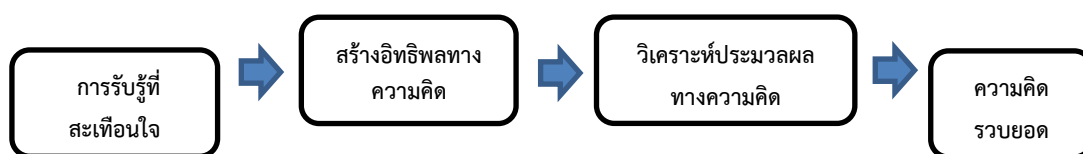
แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานแต่ละครั้ง เพื่อค้นหาความลงตัวและความชัดเจนของผลงาน แต่ยังคงเน้นการแสดงออกด้วยทัศนคติเฉพาะตนเป็นหลักในการสร้างสรรค์

4. ดำเนินการจัดทำนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยความคิดสร้างสรรค์ ตามหัวข้อวิทยานิพนธ์ และตีพิมพ์เอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งเผยแพร่ความคิดของผลงานสร้างสรรค์ต่อสาธารณชน ตามข้อกำหนดของสถาบันการศึกษา

การพัฒนาและการสร้างสรรค์ผลงาน

1. การพัฒนาผลงาน (การวิเคราะห์ข้อมูล) ข้าพเจ้าได้กำหนดวิธีการของการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากเนื้อหาสาระทางพุทธศาสนาเป็นอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ โดยนำความจริงของชีวิตมนุษย์และสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคม มาถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และสร้างสรรค์ตามจุดประสงค์ของการวิจัย จึงได้วิเคราะห์ประเด็นของการสร้างสรรค์ไว้ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ การพัฒนาทางความคิดและการพัฒนารูปแบบของการสร้างสรรค์

1.1 การพัฒนาทางความคิด แนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อค้นหาความคิดรวบยอด ของการสร้างผลงานสร้างสรรค์นั้น สามารถอธิบายเป็นรูปภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 ภาพแสดงกระบวนการการพัฒนาทางความคิด

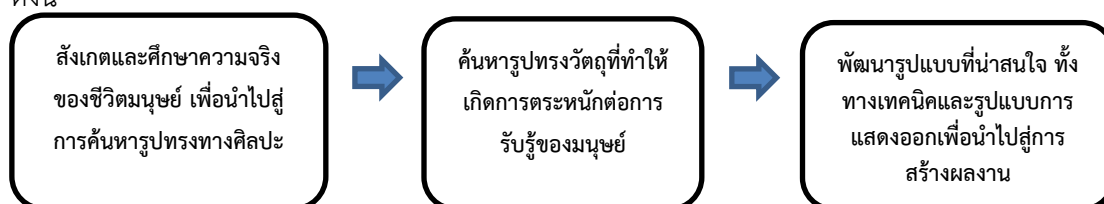
จากรูปภาพที่ 1 ที่แสดงกระบวนการพัฒนาทางความคิดของการสร้างสรรค์นั้น ข้าพเจ้าได้เริ่มต้นพัฒนาความคิดจากการรับรู้ของตนเอง โดยอาศัยพื้นฐานของการรับรู้ความรู้สึกถึงความจริงของชีวิตหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต ที่มีส่วนเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด เช่น เหตุการณ์อุบัติเหตุรุนแรงตามท้องถนน ความสูญเสียชีวิต หรือการพบเห็นความตาย เป็นต้น เหตุการณ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนรู้สึกรับรู้ได้ เพราะเป็นวัฏจักรของชีวิตที่ต้องเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน โศกนาฏกรรมอันเกิดจากซาการถที่ผ่านการประสบอุบัติเหตุอย่างรุนแรง เป็นเหตุการณ์หนึ่งที่สามารถแสดงให้เห็นความไม่เที่ยงแท้ในสังคมของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งปรากฏภาพอุปลักษณ์ ทั้งทางรูปลักษณะภายนอกและความรู้สึก หรือแม้แต่ความสลดหดหู่ ความสังเวชใจ และความน่าสะพรึงกลัวในจิตใจ จากสภาวะแวดล้อมทั่วไป อารมณ์ ความรู้สึกที่รุนแรงที่สะท้อนผลการรับรู้ที่ดีได้นั้นจึงเป็นโครงสร้างหลักที่สำคัญของการสร้างสรรค์ ที่สามารถเป็นส่วนชี้นำ กระตุ้นการรับรู้ให้รู้สึกถึงสภาวะความจริงต่างๆ ที่มนุษย์ต้องทำการยอมรับมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 3 ภาพอุบัติเหตุจากโศกนาฏกรรมที่แสดงความจริงของชีวิตมนุษย์

พื้นฐานความคิดนี้ จึงสามารถนำมาเป็นประเด็นของความคิดสร้างสรรค์ นำมาพัฒนาต่อยอดเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ศิลปะในหัวข้อ เทคนิคระดับกระจกบนรูปทรงที่แปรเปลี่ยน ซึ่งรูปภาพได้แสดงกระบวนการพัฒนาทางความคิดของการสร้างสรรค์ จากการรับรู้ที่มีผลทางความรู้สึกที่สะพรั่งแล้ว เพื่อนำไปแปรเปลี่ยนเป็นอิทธิพลทางความคิดที่สามารถวิเคราะห์ เหตุผลและแยกแยะระหว่าง ความรู้สึกและความคิดออกจากกัน เพื่อแปรผลของแต่ละส่วน ประมวลผลเป็นความคิดรวบยอดที่อยู่บนพื้นฐาน ความรู้สึกรับรู้ ที่นำพาให้เกิดการตระหนักในจินตนาการทางความรู้สึกและความคิด และช่วยส่งผลไปสู่เนื้อหาสาระทางพระพุทธศาสนาได้

1.2 การพัฒนารูปแบบของการสร้างสรรค์ แนวทางการพัฒนารูปแบบของการสร้างสรรค์ เพื่อค้นหารูปแบบการแสดงออกที่น่าสนใจทั้งเชิงเทคนิคและเชิงรูปแบบ สามารถอธิบายเป็นรูปภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4 ภาพแสดงกระบวนการการพัฒนารูปแบบการสร้างสรรค

แนวทางการพัฒนารูปแบบของการสร้างสรรค์นี้ ได้แสดงการพัฒนาทั้งเชิงเทคนิคและเชิงรูปแบบการสร้างสรรค ที่แสดงออกถึงความงามที่มาจากความอัปลักษณ ที่อัปลักษณทางรูปลักษณภายนอกของวัตถุที่แสดงความรุนแรงของอารมณ์ ความรู้สึกของวัตถุ โดยจากรูปภาพที่ 4 ที่แสดงกระบวนการพัฒนารูปแบบของการสร้างสรรค์นั้น ได้อธิบายถึงขั้นเริ่มต้นของการสร้างสรรค์ที่ได้เข้าไปศึกษาความจริงด้วยการสังเกตความเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ในรูปแบบต่างๆด้วยเนื้อหาสาระในเรื่องสังขาร

ทั้งปวงไม่เพียง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ สังขารทั้งปวงมิใช่ตัวตน⁵ จนนำไปสู่การค้นหารูปทรงที่มีปริบทต่อความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ เพื่อนำไปสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ต่อไป

ภาพที่ 5 ภาพอิทธิพลที่ได้รับจากบรมครูช่างประดับกระจก

เทคนิคที่ใช้ในการสร้างสรรค์นั้น ข้าพเจ้าได้นำลักษณะเด่นของเทคนิคประดับกระจกแบบปะเพณิ มาถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ด้วยการประดับห่อหุ้มผิวภายนอกของรูปทรง ให้มีรูปลักษณะขึ้นมาใหม่ ที่แสดงบริบทและนัยยะของความหมายของการประดับ เพื่อแสดงเนื้อหาสาระของการสร้างสรรค์ ส่วนรูปแบบของการสร้างสรรค์นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของวัตถุที่แสดงความเป็นมิติโดยใช้วัตถุเป็นสื่อ ประติมากรรม เน้นแสดงให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่าง เทคนิค สื่อและเนื้อหา ขึ้นไปถึงความงามที่มาจากแปรเปลี่ยนของชีวิตมนุษย์เป็นสำคัญ ซึ่งความงามที่มาจากการใช้เทคนิคประดับกระจกเป็นส่วนสร้างแรงดึงดูดนี้ เป็นอุดมคติของบรมครูช่างและอุดมคติของข้าพเจ้าที่นำมาผสม ผสานร่วมกัน จนเกิดเป็นความงามในอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยเสริมคติธรรมทางพระพุทธศาสนา

2. การสร้างสรรค์ผลงาน (ขั้นตอนการสร้างสรรค์) กระบวนการทำงานสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และขอบเขตของการสร้างสรรค์เป็นสำคัญ เพราะเป็นองค์ประกอบหลักที่ช่วยกำหนดทิศทางของการดำเนินการสร้างสรรค์ รวมทั้งนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากขั้นตอนการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ นำมาผสมผสาน เพื่อนำไปใช้สร้างสรรค์ให้เกิดบริบทใหม่ทางศิลปะ ให้ตรงตามเนื้อหาสาระที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งความเป็นไปได้ของการดำเนินการสร้างสรรค์นั้น มีผลการทดลองจากการค้นหาความเป็นไปได้ในเชิงตรรกะ ของการทำภาพร่างในรูปแบบต่างๆ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์เป็น

⁵ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), **ไตรลักษณ์**: พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม, 2547), 3, 8, 10, 12. (คำว่า “สังขารทั้งปวงมิใช่ตัวตน” ในที่นี้ โดยเนื้อหาที่จริงแล้ว ใช้คำว่า “ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา” ซึ่งมีที่มาจากคำว่า “ธรรม” หมายถึงสภาวะหรือสภาพทุกอย่างทั้งหมดทั้งสิ้น ทั้งที่ถูกปรุงแต่งและไม่ถูกปรุงแต่ง ทั้งที่เป็นสังขารและมีสังขารรวมทั้งนิพพาน เป็นอนัตตาคือมิใช่ตัวตน)

อย่างยิ่ง และทำให้ผลงานที่สร้างออกมาตรงตามทัศนคติที่ได้กำหนดไว้ โดยขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 6 ภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินการสร้างสรรค์

จากรูปภาพที่ 6 ได้แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยได้กำหนดวิธีการสร้างสรรค์ไว้ชัดเจน ซึ่งมีการเริ่มดำเนินการจากการขนย้ายวัตถุที่มีลักษณะตรงตามขอบเขตของการสร้างสรรค์จากแหล่งขยวัตถุเป็นขั้นตอนแรก จากนั้นได้มีการจินตนาการร่วมกันกับรูปทรงวัตถุที่หามาได้ และสร้างภาพร่างจากจินตภาพ เพื่อหาความเป็นไปได้ของผลงานเป็นลำดับต่อไป

ภาพที่ 7, 8, 9, 10 ภาพแสดงการขนย้ายซากวัตถุเพื่อนำมาสร้างผลงานวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนการค้นหาความเป็นไปได้ของผลงานด้วยการทำภาพร่าง ได้ทดลองสร้างภาพร่างของการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ในการสร้างความสัมพันธ์เชิงทัศนธาตุ ระหว่างเทคนิคระดับกระจกและซากวัตถุ (ซากรถ) เพื่อหาความลงตัวและความสมบูรณ์ของผลงาน ในมุมมองแบบภาพรวมด้วยการสร้างภาพร่างด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Photoshop CS6 และการสร้างภาพร่างด้วยการลงสีลงบนรูปภาพ โดยวัตถุซากรถนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับเปลือกนอกห่อหุ้มสังขาร ซึ่งปรากฏรูปลักษณะที่แสดงให้เห็นทั้งรูปลักษณะภายนอกและรูปลักษณะภายใน ด้วยวัตถุที่แสดงออกถึงความเป็นอุตสาหกรรม อันสืบเนื่องมาจากความคิดของมนุษย์ที่สร้างวัตถุเพื่ออำนวยความสะดวก ทำให้มองเห็นพื้นผิวในลักษณะต่างๆ

ที่ช่วยเอื้อต่อการสร้างจินตนาจากมโนภาพร่วมกันกับวัตถุ ถึงความเป็นไปได้ของการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิค
ระดับกระจกในลักษณะต่างๆ เพื่อค้นหาความลงตัวในผลงานสร้างสรรค์ จึงได้ทดลองค้นหาความเป็นไป
ได้ของการสร้างภาพร่างในรูปแบบต่างๆ โดยกำหนดการทดลองพอเป็นสังเขป

ภาพที่ 11, 12, 13, 14, 15, 16 ภาพแสดงการหาความเป็นไปได้ของการทำภาพร่างแบบต่างๆ

หลังจากได้ภาพร่างที่ทดลองสร้างจินตภาพแบบต่างๆแล้ว ได้เลือกภาพร่างที่เหมาะสมกับ
การสร้างสรรค์ให้มากที่สุด โดยเลือกภาพร่างที่มีลักษณะการสร้างสรรค์ด้วยการประดับกระจกสีลงบนผิว
ภายนอกและทาสีน้ำมันแบบงานประดับมุกลงบนผิวภายใน (ภาพที่ 14,15,16) ซึ่งลักษณะเทคนิควิธีการ
การทำพื้นผิวในงานประดับมุกนั้น เป็นลักษณะที่มีความเกี่ยวข้องกันกับการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมไทย
ข้าพเจ้าได้เลือกภาพร่างที่มีการลงสีจากภาพร่างทั้งหมด 3 แบบ คือ สีแดง สีดำ และสีทอง ซึ่งได้เลือก
ลักษณะภาพร่างที่มีการลงสีแดงในผิวภายในวัตถุ (รูปภาพที่ 16) มีความหมายในเชิงศิลปะ แสดงออกถึง
ความตื่นกลัว ร้อนแรง มีพลัง เลือดเนื้อ และความตาย ในเชิงเนื้อหาสาระทางพุทธศาสนา หมายถึง
ร่างกาย สังขาร ความไม่เที่ยงแท้ ส่วนในเชิงศิลปกรรม หมายถึง สุขติภูมิ เป็นภูมิที่อยู่สูงกว่าโลกมนุษย์
ตามคติในการสร้างสรรค์ศิลปกรรมไทย จะใช้สีแดงในการแทนสัญลักษณ์ของสุขติภูมิหรือโลกสวรรค์ โดย
จะเห็นสีแดงได้ในส่วนต่างๆของงานศิลปกรรม เช่น เพดานโบสถ์ หลังประตูโบสถ์ ฐานพระ และงาน

จิตรกรรมฝาผนัง (ปรากฏอยู่บริเวณเหนือเส้นสินเธาว์ โดยเขียนภาพเทวดาทับซ้อนบนสีแดง) เป็นต้น

ภาพร่างในแต่ละรูปแบบนั้น ล้วนมีความเหมาะสมสามารถสร้างสรรค์ได้ทุกรูปแบบ เพียงแต่ขอบเขตระยะเวลาในการสร้างสรรค์นั้น เป็นสิ่งกำหนดความเป็นไปได้ของผลงาน จึงจำเป็นต้องเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับระยะเวลา บุคลิก ลักษณะของวัตถุ ที่ต้องการสร้างอารมณ์ความรู้สึก และความหมาย ให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ เพื่อให้ได้ผลงานวิทยานิพนธ์ที่ตรงกับเนื้อหาสาระ ทัศนคติส่วนตัวให้มากที่สุด

ภายหลังจากเลือกภาพร่างเสร็จสิ้นแล้ว ได้ดำเนินการจัดการส่วนเกินของวัตถุและสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ที่ไม่มีความจำเป็นต่อโครงสร้างของซากรถ ซึ่งเป็นผลมาจากอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง จนมีบางส่วนของซากรถฉีกขาดหลุดลุ่ย ไม่เอื้อต่อการทำงาน เช่น ประตुरถที่พังยับเยิน ขากระจกมองข้างหรือคัสซีที่หักยื่นเกินออกมา เป็นต้น

ภาพที่ 17,18 ภาพแสดงการขจัดสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการทำงาน

ขั้นตอนต่อไปเป็นการเริ่มประดับกระจกลงบนผิววัตถุภายนอกและดำเนินการทาสีน้ำมันลงบนผิวภายใน โดยลักษณะการประดับนั้นได้นำลักษณะสำคัญของเทคนิคคือ เส้นและสามเหลี่ยม มาประดับตามความเหมาะสมของพื้นผิว ซึ่งได้สร้างมโนภาพจากภาพร่างที่ได้ทดลองหาความเป็นไปได้ มาเป็นแนวทางของการประดับกระจก ให้มีลักษณะลื่นไหลและแปรเปลี่ยนไปตามพื้นผิวที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ตามความบิดเบี้ยวของรูปทรงที่ปรากฏ การประดับนั้นจะอาศัยลักษณะเส้นและสามเหลี่ยมเป็นหลักมากที่สุด โดยยึดเส้นร่างเป็นแกนของแนวสามเหลี่ยมและเส้นที่จะประดับล้อตามกันไป ปัญหาในขั้นตอนนี้มีมากพอสมควร เนื่องด้วยการประดับในบางส่วนไม่เป็นไป

ภาพที่ 19, 20 ภาพแสดงกระบวนการการดำเนินการสร้างสรรค์

ตามภาพร่างที่กำหนดไว้ จึงแก้ปัญหาด้วยวิธีการประดับแบบต้นสด เพื่อค้นหาความลงตัว ผลปรากฏออกมามีลักษณะการตอบโต้ระหว่างวัตถุและความคิดของข้าพเจ้า ซึ่งมีความน่าสนใจมาก พอสมควรขั้นตอนต่อไปเป็นการทาสีลงบนพื้นผิวภายในของวัตถุซากรถ เป็นส่วนที่สำคัญเพราะเป็นการสร้างพื้นผิวภายในให้มีความคล้ายคลึงกับพื้นผิวในงานประดับมุกมากที่สุด การจัดการกับสภาพ แวดล้อม ไม่ให้มีฝุ่นละอองเป็นสิ่งสำคัญสำหรับขั้นตอนนี้ที่สามารถช่วยทำให้สีออกมามีลักษณะ เรียบตึง โดยเริ่มต้นลงสีรองพื้นยี่ห้อ Lee Lava ที่มีส่วนผสมของอีพอกซี ซึ่งช่วยสร้างการยึดเกาะระหว่างสีกับพื้นผิวได้ดียิ่งขึ้น จากนั้นรอให้สีแห้งตึงไม่ติดมือเมื่อสัมผัส เมื่อสีแห้งผิวดีแล้ว จึงลงสีแดงยี่ห้อ Lee Lava ด้วยการทาด้วยแปรงตามความเหมาะสม และคอยสังเกตบริเวณที่ผิวไม่เรียบตึงสามารถหาซ้ำได้ภายหลังจากสีแห้งตัว จนผิวของสีออกมาตึงเนียนเสมอกันคล้ายลักษณะของสีเลือด

ภาพที่ 21, 22 ภาพแสดงการลงสีน้ำมันลงบนผิวภายใน

โดยหลังจากนั้นทำการพ่นเคลือบสีน้ำมันด้วยน้ำยาเคลือบสีน้ำมันคุณภาพดี เพื่อรักษาผิวให้มีความเงางามอยู่เสมอ

ผลงานสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ศิลปะในหัวข้อ เทคนิคระดับกระจกบนรูปทรงที่แปร เปลี่ยนนี้ ได้แสดงการสร้างสรรค์ทั้งเชิงศิลปะและเชิงเนื้อหาสาระ ที่แสดงออกถึงความงามที่มาจากความอัปลักษณ์ โดยสร้างสรรค์จากซากวัตถุที่แสดงออกถึงความแปรเปลี่ยน อันเป็นผลมาจากความไม่เที่ยงแท้ของทุกสรรพสิ่ง เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงไปถึงความแปรเปลี่ยนของชีวิตมนุษย์เป็นสำคัญ ซึ่งผลงานวิทยานิพนธ์ได้มีการทดลองและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นมาจนถึงระยะการสร้างผลงานวิทยานิพนธ์ สิ่งที่น่าจะได้รับหลังจากการวิเคราะห์ร่วมกันกับผลงาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 23 ภาพแสดงกระบวนการการนำผลลัพธ์ของการสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทั้งหมดนั้น มีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ มุ่งเน้นในการพัฒนาความคิด ทัศนคติ และความรู้ ของผู้คนที่ชมผลงาน โดยได้คาดหวังผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากผลงาน ที่สามารถช่วยสร้างการตระหนักในจิตใจของผู้คนให้เข้าถึงเนื้อหาเรื่อง ไตรลักษณ์ ได้เป็นอย่างดี ดังรูปภาพที่ 23 แสดงให้เห็นกระบวนการการนำผลลัพธ์ของผลงาน ที่สามารถเข้าไปมีบทบาทเปลี่ยนแปลงความคิดบางอย่างของผู้คนได้ เอาไปใช้เสริมทัศนคติได้จริง ซึ่งเริ่มต้นจากผลงานนั้นสร้างผลลัพธ์ทางสายตาที่น่าสนใจ จนนำไปสู่การรับรู้ที่สะท้อนใจ เป็นผลทำให้เกิดการตีความ แปรผลทางความรู้สึก ความคิด ให้เป็นความรู้และนำความรู้ที่ได้จากผลงาน ไปประยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงมุมมองทางความคิดของตนเองต่อไป

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์นั้น ได้แปรผลมาจากการทดลองทางศิลปะ ที่สร้างสรรค์ด้วยทัศนธาตุของเทคนิคระดับกระจกแบบประเพณีไทย ที่เป็นสื่อกลางช่วยแสดงความงามจากศิลปะประเพณีตามทัศนคติส่วนตัวของข้าพเจ้า และสะท้อนมุมมองของชีวิตในห้วงเวลาหนึ่ง ซึ่งวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้เป็นผลงานที่พัฒนามาจากวัตถุที่มีอยู่ในสังคมทั่วไป ที่ผ่านการแปรสภาพด้วยอุบัติเหตุอย่างรุนแรงและแสดงให้เห็นชัดถึงความอัปลักษณ์ ทั้งทางรูปลักษณ์และทางความรู้สึก โดยมีจุดประสงค์เพื่อแสดงการตระหนักถึงความเป็นสังขารของชีวิตมนุษย์ ที่ต้องเผชิญสภาวะความทุกข์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อันสืบเนื่องมาจากความไม่เที่ยงแท้ตามกฎไตรลักษณ์

ความเปลี่ยนแปลงจากความไม่เที่ยงแท้จากซากกรณที่นำมาใช้เป็นสื่อในการสร้างสรรค์นี้ จึงเป็นบริบทสำคัญที่ช่วยเปลี่ยนแปลงในอีกหลายส่วน ทั้งตัวข้าพเจ้าและผู้ชมผลงาน อีกทั้งช่วยชี้ให้เห็นความจริงที่มีการผันเปลี่ยนเข้าสู่ความสิ้นสุดของชีวิต โดยมีความตายเป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งหากเกิดการเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย ระหว่างผลงานที่สร้างจากศิลปะประเพณีและเนื้อหาที่น่าเสนอแล้ว อาจทำให้

มองย้อนไปสู่ห้วงเวลาหนึ่งของชีวิต ที่อาจจะจำต้องผ่านเรื่องราวร้ายจากเหตุปัจจัยต่างๆมากมาย ในมุมกลับกัน หากเรายินยอมรับรู้ร่วมไปกับสภาวะทุกข์เหล่านั้น ด้วยการใช้เนื้อหาสาระที่ปรากฏในผลงาน เข้าไปสังเกตและวิเคราะห์ซึ่งกันและกัน สามารถใช้เป็นสิ่งเตือนจิตใจหรือเป็นมรณานุสติ แปรเปลี่ยนไปเป็นความรู้สึกที่งดงามขึ้นในจิตใจได้

ภาพที่ 21, 22 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 23, 24 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 25, 26 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์

สรุปผลการวิจัยผลงานสร้างสรรค์ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรคผลงานวิทยานิพนธ์ศิลปะในหัวข้อ เทคนิคระดับกระจกบนรูปทรงที่แปรเปลี่ยน ได้แสดงออกถึงกระบวนการการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ศิลปะไทยร่วมสมัย ด้วยเทคนิคระดับกระจกแบบ ประเพณีไทย ในรูปแบบของประติมากรรมสื่อผสม ทั้งเชิงเนื้อหาสาระและเชิงการให้ผลทางทัศนศิลป์ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ในอีกแนวทางหนึ่ง ที่นำเอาสิ่งที่จะเกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์ มาถ่ายทอดแสดงออกถึงความงาม ความคิด อารมณ์ และความรู้สึก เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงสามัญลักษณะ อันเป็นความจริงที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในแต่ละช่วงของชีวิต โดยผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้เป็นแนวทางที่สามารถนำผู้คนไปสู่หลักความจริงทางพระพุทธศาสนาได้อย่างแท้จริง

ด้วยความคิดและรูปแบบของการสร้างสรรค์ที่ข้าพเจ้าได้นำเสนอมาทั้งหมดนี้ คือส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการศึกษา ทดลอง ค้นคว้า และปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง จึงจะเห็นผลสัมฤทธิ์ของการสร้างสรรค์ โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาค้นคว้าเพื่อการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ศิลปะในครั้งนี้ ถึงแม้จะเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการนำศิลปะประเพณี มาพัฒนารูปแบบและแนวความคิดของการสร้างสรรค์ ตามแบบแผนและอุดมคติของบรมครู ช่างชั้นมาใหม่ในอีกรูปแบบหนึ่ง แต่ในอนาคตนี้ หากมีโอกาสได้สร้างผลงานเพื่อพัฒนาความคิดตามเนื้อหาสาระและแนวทางที่ได้ทดลองวิจัยมา ให้เห็นผลสำเร็จตรงตามจุดประสงค์ตลอดจนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลงานวิจัยชิ้นนี้น่าจะเป็นวิถีทางหนึ่งในการพัฒนาสังคมและพัฒนาจิตใจของมนุษย์ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งเป็นการพัฒนาศิลปะประเพณีของไทย ให้คงอยู่สืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

สารานุกรมเสรี, ความหมายของไตรลักษณ์, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 18 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้

จาก: <https://th.wikipedia.org/wiki/>

ไตรลักษณ์ อวิชาสูตร ๑๙/๑, ความหมายของสติ, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2560,

เข้าถึงได้ จาก: <http://www.nkgen.com/sti.htm>

ราชบัณฑิตยสถาน, ความหมายของอายตนะ, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้

จาก : dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/ อายตนะ

ราชบัณฑิตยสถาน, ความหมายของโสภณกรรม, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 18 พฤษภาคม 2560, เข้าถึงได้

จาก: dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/โสภณกรรม

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), ไตรลักษณ์: พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม, 2547), 3, 8, 10, 12.